

Flernivåstyrning, subsidiaritet och den svenska modellen

AERSverige den 18 november 2011

Vad innebär kommunal självstyrelse?

Legitimitet

- Självstyrelsen utövas av beslutande församlingar som invånarna utser genom direkta och fria val.

Handlingsutrymme

- Kommuner och landsting ansvarar för lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse.

Handlingskraft:

- Kommuner och landsting har rätt att ta ut skatt för skötseln av sina uppgifter.

Självstyrelsen är inte absolut – riksdagen avgör dess gränser genom lagstiftning.

Motiv för kommunal självstyrelse

Demokrati

- Medborgarna har nära till och möjlighet att påverka besluten
- Förtroendevalda har överblick och kan anlägga en helhetssyn

Effektivitet

- Verksamheten kan utformas utifrån lokala förutsättningar och önskemål

Maktdelning

- Främjar mångfald och motverkar likriktning

Varför flernivåstyrning?

Fler politiska nivåer

- EU-medlemskapet
- En ny regional roll

Nya politikområden kräver nya styrformer

- Valfärdspolitik
- Utvecklingspolitik

Fler aktörer involveras för att nå resultat

- Vertikalt
- Horisontellt

Flernivåstyrning: två spår:

- Den lokala och regionala nivåns roll i EU-politiken
- Komplexa samarbetsformer

Flernivåstyrning och regional tillväxt

- Europa 2020
- Nationell strategi för konkurrenskraft och tillväxt
- Regionala utvecklingsplaner/strategier
- Kommunala översiktsplaner och utvecklingsprogram
- Strukturfonderna – program och projekt
- Kompetensplattformar
- Innovationssystem
- Regionala miljökvalitetsmål och strategier
- Infrastrukturplaner
- Statliga myndigheter
- Högskolor
- Företag
- Organisationer

- ***Dvs. ett stort antal aktörer, strategier, aktiviteter, resurser som flätas samman***

Värdet av flernivåstyrning ur ett europeiskt perspektiv

- Alla politiska nivåer har uppdrag från sina medborgare.
- De politiska nivåerna är beroende av varandra
- Besluten blir bättre om samspelet fungerar väl
- Beroendet är särskilt stort i frågor som är breda och komplexa
- Lokal/regional självstyrelse möjliggör effektiva lösningar och nytänkande
- Det ger en bättre förankring och underlättar genomförandet
- Det krävs mekanismer som ger större inflytande under beredande faser av beslutsprocessen

Regionkommitténs vitbok om flernivåstyrelse (2009)

- **Flernivåstyrning:** Samordnade insatser från EU, medlemsstater och lokala och regionala organ i syfte att utforma och genomföra EU:s politik
- **Subsidiaritetsprincipen** - olika förvaltningsnivåers befogenheter.
- **Principen om flernivåstyrelse** – samverkan mellan dessa nivåer.
- Den lokala och regionala nivån måste vara delaktig i alla faser av EU:s politik.
- Det främjar deltagandet i den europeiska processen
- Öka effektiviteten i de gemensamma åtgärderna.
- Utveckla instrument för att stärka flernivåstyrning och mekanismer som leder till delat ansvar
- Territoriella handlingsplaner och konsekvensbeskrivningar

EIPA: Institutional impacts of EU Legislation on Local and regional Governments

- EU:s lagstiftning har effekter på lokal/regional nivå .
- Effekterna på lokal/regional nivå är inte tillräckligt uppmärksammade av dagens beslutsfattare
- Dålig lagstiftning ger fler rättsfall
- Beredningsfasen måste utnyttjas bättre
- Medlemsländerna har ett huvudansvar för att fånga upp effekterna på lokal/regional nivå
- Alla berörda parter måste inkluderas bättre i hela processen
- Konsekvensbeskrivningarna måste bli bättre
- Bygg in flexibilitet i lagstiftningen